Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
Västra Nylands räddningsverk

25.10.2021

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Asia: Lausunto valtioneuvoston selonteosta sisäisestä turvallisuudesta
Asianumero: VNS 4/2021 vp
Espoon kaupungin asianumero: 10654/2021

Vastaaja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Vastaajan yhteyshenkilö ja osoite
Pelastusjohtaja Veli-Pekka Ihamäki
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
Palomiehentie 1
PL 6700
02070 Espoon kaupunki

Veli-Pekka Ihamäki

Sähköposti: veli-pekka.ihamaki@espoo.fi, puhelin: 09 8162 8699

Valmistelija Riskienhallintapäällikkö Tuomas Pälviä
Sähköposti: tuomas.palvia@espoo.fi, puhelin: 09 8162 8699

Lausunto

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto sisäisen turvallisuuden selonteosta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

- Selonteon laadintaan eivät ainakaan pelastuslaitokset ole päässeet osallistumaan, vaikka kohdassa 1.4. mainitaan eri viranomaisten laaja osallistuminen ja muiden tahojen laaja kuuleminen.
- Sisäisen turvallisuuden selonteko keskittyy vaikuttaa keskittyvän erityisesti poliisin toiminnan kuvaamiseen. Vaikka selonteon ja tulevien tavoitteiden painopiste on erilaisten onnettomuuksien ja ongelmien ennaltaehkäisyssä ei pelastuslaitosten tekemää onnettomuuksien ennaltaehkäisytyötä käsitellä lainkaan edes toteumatietojen osalta.
- Paloturvallisuuden ainoa mittari ei ole henkilövahingot. Selonteossa mainitaan 50 suurvahinkoa mutta suurvahinkojen lisäksi kokonaisuutena tulipaloista aiheutuu vuosittain merkittävä määrä omaisuusvahinkoja. Pelastustoimen käytössä ei välttämättä ole täysin

kattavaa riskitietoa koska Finanssiala [1] raportoi pelastustoimen onnettomuus, resurssi ja toimenpiderekisteri PRONTO:a suuremmat omaisuusvahingot tulipaloista. Esimerkiksi vuonna 2020 Finanssialan mukaan 6000 tulipalosta on korvattu palovahinkoja noin 191 miljoonaa euroa kun pelastustoimi on arvioinut 9000 tulipalon omaisuusvahingoiksi 175 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 ero on vielä suurempi, Finanssialan mukaan vahingot ovat olleet noin 220 miljoonaa euroa ja pelastustoimen arvion mukaan 150 miljoonaa euroa. Tulipaloissa aiheutuvat vahingot johtavat toiminnan keskeytymisiin, yritysten lakkauttamisiin ja esimerkiksi energiatuotannon häiriöihin, jolloin vaikutukset ovat sekä taloudellisesti että toiminnallisesti laajemmat.

- Pelastustoimen tulevat resurssiongelmat on tunnistettu selonteossa mutta ei riittävän laajasti. Selonteossa nostetaan esiin tulevien vuosien toimintavalmiuden parantamiseen ja varallaolojärjestelmien korvaamiseen liittyvä noin 950 henkilötyövuoden tarve. Pelastusalan oma arvio tarpeesta on eläkepoistuma huomioiden vielä suurempi eikä tällä hetkellä alan koulutusjärjestelmä pysty tuottamaan riittävää määrää henkilöstöä tilalle. Arvion mukaan vain noin puolet poistumasta pystytään paikkaamaan. Määrällisen koulutuksen lisäksi on huomioitava, että ruotsinkielistä pelastajakoulutusta ei ole järjestetty moneen vuoteen, tämä osaltaan heikentää kansalaisten saamaa yhdenvertaista palvelua.
- Selonteossa viitataan sote-uudistukseen, jonka osana on pelastustoimen uudistus (kohta 5.10.10.). Sote-uudistuksen sijaan tulisi puhua hyvinvointialueuudistuksesta, jolloin tulisi selkeämmin ilmi, että pelastustoimi on tasavertainen osa sosiaali- ja terveystoimen kanssa.
- Sisäisen turvallisuuden selonteossa korostuu syrjäytyminen ja muut sosiaaliset tekijät, ne eivät kuitenkaan ole ainoat turvallisuutta ohjaavat ajurit. Ilmastonmuutoksella voi olla merkittäviä vaikutuksia turvallisuuteen.
- Selonteossa mainitaan viranomaisten välinen yhteistyö, joka onkin keskeinen osa tehokasta toimintaa. Yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa ei kuitenkaan mainita ja järjestöyhteistyö mainitaan hyvin lyhyesti. Erityisesti elinkeinoelämän kanssa tehtävä yhteistyö on merkittävässä roolissa ja tulevaisuudessa sen merkitystä pitäisi lisätä. Yhteiskunnan kriittinen infrastruktuuri on laajalti yksityisten yritysten hallinnassa ja esimerkiksi monet kauppakeskukset ovat liikenteen ja julkisten palveluiden solmukohtia, joissa tehtävä turvallisuustyö keskeisesti vaikuttaa yhteiskunnan turvallisuuteen.
- Kohdassa 4.1.6 mainittu kaupungistuminen vaikuttaa myös kaupunkimaisilla alueilla toimiviin pelastuslaitoksiin. Väestömäärän kasvaessa erityisesti ensihoidossa tehtävämäärät ja siten yksiköiden tehtäväsidonnaisuusaika kasvaa, joka aiheuttaa paineita lisätä resursseja. Riskinä on, että resurssit eivät kasva samassa suhteessa.

[1] https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2021/07/Vahinkokorvaukset_2020.pptx